

Oogafwijkingen bij AIDS

Aids is een afkorting van Acquired Immuno Deficiency Syndrome. Bij aids wordt het afweersysteem aangetast. Daardoor patiënten infecties en gezwellen krijgen waar gezonde personen een natuurlijke afweer tegen hebben (opportunistische infecties).

Oorzaken van aids

Aids wordt veroorzaakt door hiv (Human Immunodeficiency Virus). Wanneer dit virus menselijke cellen infecteert, kan het lange tijd inactief (slapend) blijven. Om deze reden kunnen mensen die met hiv besmet zijn heel lang geen symptomen of slechts heel milde ziekteverschijnselen hebben. Intussen wordt wel hun afweersysteem langzaam aangetast. Hiv is het virus dat aids veroorzaakt. Wanneer het lichaam zich door hiv niet langer kan beschermen tegen virussen en bacteriën is er sprake van aids. Meer informatie over deze ziektes leest u op www.aidsfonds.nl.

Oogafwijkingen

De behandeling van hiv gebeurt door middel van een antiretrovirale therapie ook wel HAART genoemd. Sinds de invoering van deze therapie is het aantal opportunistische infecties sterk gedaald, ook het aantal opportunistische ooginfecties.

Bij een verzwakt immuunsysteem verspreidt het virus/bacterie of parasiet zich in het netvlies waarbij een groot deel van het netvlies verloren kan gaan. Opportunistische ooginfecties ontstaan pas als het aantal CD4 cellen erg laag is. Echter, wanneer bij de start van de HAART het aantal CD4 cellen onder de 100 is, kunnen infecties de kop opsteken. Uw behandelend internist adviseert daarom een onderzoek van het oog voor de start van HAART.

Naast deze infecties komen ook droge ogen, infecties van het bindvlies of het hoornvlies door niet alledaagse ziekteverwekkers voor. Bovendien kan er een Kaposi sarcoom ontstaan in het bindvlies van het oog of in de huid van de oogleden.

Het is belangrijk om eventuele oogverschijnselen vroeg op te sporen, omdat een vroege behandeling misschien schade kan beperken. Regelmatige controles van de ogen zijn vooral gewenst als het CD4 getal daalt onder de 100. Deze onderzoeken kunnen het best gedaan worden door oogartsen die veel ervaring hebben met de ziekte. Bespreekt u dit met uw behandelend internist. Hoeveel controles u krijgt hangt af van hoeveel uw afweersysteem is aangetast, zie tabel.

Tabel 1:

Controleschema zonder bekende oogheelkundige pathologie:

Meer dan 100 CD4 pos T-cellen	1 keer per jaar
Tussen de 50 en 100 CD4 pos T-cellen	1 keer per half jaar
Minder dan 50 CD4 pos T-cellen	1 keer per 4 maanden
Bij een status na een CMV-retinitis	1 keer per 4 weken En met een minder grote frequentie wanneer het aantal CD4 pos T-cellen stijgt boven de 100.

Netvliesafwijkingen

Het netvlies is het lichtgevoelige deel van het oog en ligt aan de achterzijde. Bij een onderzoek aan de ogen kunnen soms in een vroeg stadium van de ziekte lichte afwijkingen in de bloedvaten van het oog worden gezien, kleine bloedinkjes of exsudaten (plekjes waar eiwit uit de bloedvaten lekt). Deze afwijkingen ontstaan door stoornissen in de doorbloeding van een klein gebiedje van het netvlies. Meestal geven deze afwijkingen geen klachten; een enkel maal ziet u waziger of een "vlekje" in het gezichtsveld. Bloedinkjes en exsudaten komen bij een aantal algemene en/of oogheelkundige aandoeningen voor en zijn dus niet kenmerkend voor aids.

CMV-infectie

Een ernstiger afwijking is een infectie van het netvlies met het cytomegalie virus (CMV-retinitis). Een CMV-retinitis is 1 van de opportunistische infecties. Door het netvlies goed te bekijken kan de oogarts een CMV-retinitis vaststellen. Een onbehandelde CMV-retinitis kan leiden tot blindheid binnen enkele maanden, zeker wanneer beide ogen zijn aangedaan. De behandeling wordt ingesteld in overleg met de internist.

Volgens de literatuur is het aantal nieuwe gevallen van CMV-retinitis 75-85% gedaald sinds de invoering van HAART en met de lange ervaring kunnen patiënten met CMV- retinitis beter behandeld worden. Zo kan blindheid als de ontsteking in een vroeg stadium worden ontdekt en voorkomen.

Andere infecties

Ook andere ontstekingen van het netvlies kunnen bij aidspatiënten voorkomen, met name infecties door toxoplasmose, het herpes virus en schimmelinfecties. Bij zeer ernstige ontstekingen binnen in het oog wordt soms een operatie (vitrectomie) gedaan om zoveel mogelijk ziek weefsel te verwijderen, het netvlies vast te zetten of om medicijnen binnen in het oog achter te laten. Ook voor langere tijd medicijnen gebruiken kan een optie zijn om het opvlammen van de infectie tegen te gaan totdat het aantal CD4 cellen weer gestegen is tot een acceptabel aantal.

Overige oogafwijkingen bij aids

- *Droge ogen* komen zeer regelmatig voor bij aidspatiënten. Kunsttranen of ooggel kunnen deze klachten verlichten.
- *Rode ogen* kunnen het gevolg zijn van ontstekingen, droge ogen of er kan sprake zijn van abnormaal uitgezette vaatjes.
- Een *bindvliesontsteking* kan behandeld worden met oogdruppels.
- Ook *virusinfecties van het hoornvlies* komen bij aids voor. De behandeling bestaat uit antivirale medicijnen (acyclovir) en ontstekingsremmende druppels. Deze infecties hebben vaak een zeer langdurig beloop en de kans op herstel is soms laag.

Het Kaposi sarcoom (KS)

Het Kaposi sarcoom is een rood- paars gezwel bestaande uit bloedvaten dat zich bij voorkeur ontwikkelt in de huid of op de slijmvliezen van mensen met aids. Meestal groeien de gezwellen in de loop van de tijd. Meestal geven ze weinig klachten, maar er kan sprake zijn van irritatie, pijn of verminderd zien, bijvoorbeeld wanneer het ooglid gaat hangen. De behandeling varieert van het wegsnijden van een sarcoom (chirurgische verwijdering) tot bestraling, bevriezing of plaatselijke inspuiten met tumor-remmende stoffen.

Niet alle informatie in deze folder is noodzakelijk op u van toepassing.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze aan uw eigen oogarts.

Vragen en telefoonnummers

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Heeft u na het gesprek met uw arts en het lezen van deze folder nog vragen? Stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op zodat u niets vergeet.

- Poli oogheelkunde, tussen 8.00 – 12.00 uur en 13.00 – 16.00 uur (023) 224 0120
- Bij spoed, buiten kantooruren en in het weekend belt u met
 - Spoedeisende hulp Hoofddorp (023) 224 6880
 - Spoedeisende hulp Haarlem Zuid (023) 224 4880

Voor meer informatie kijkt u op: www.oogartsen.nl

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.spaarnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@spaarnegasthuis.nl